

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 95: Forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte og lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser. (Justering af betingelserne for udenlandske statsborgeres ret til statens uddannelsesstøtte (SU), SU uden for klippekortet til visse studieforberedende kurser på gymnasialt niveau efter fuldført gymnasial uddannelse og forenkling af rabatordning m.v.).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 30/11 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

Lovforslaget, vi nu skal behandle, omhandler en række forskellige aspekter af Statens Uddannelsesstøtte, eller som vi benævner det i daglig tale, SU-systemet.

Forslaget lægger op til implementering af et EF-direktiv, som sikrer, at det danske SU-system ikke lægges under unødigt pres udefra. Det betyder i praksis, at forslaget sikrer, at borgere fra EØS- og EU-landene ikke kan modtage SU uden 5 års forudgående sammenhængende ophold i Danmark. Alternativet ville være, at borgere fra disse samarbejdslande ikke alene gratis kunne uddanne sig i Danmark, sådan som det er aftalt landene imellem, men at de også ville kunne oppebære det høje danske støtteniveau. Dette ville sætte vores gode støtteniveau under pres, hvorfor vi i Venstre klart støtter denne del af forslaget.

Desuden finder vi det også formålstjenligt, at lovforslaget tager højde for, at SU-systemet ad anden vej kan komme under pres som følge af globaliseringen, hvorfor vi også støtter forslagens hjemmel til, at undervisningsministeren kan imødegå en sådan situation.

I Venstre har vi den opfattelse, at udenlandske statsborgere med klar tilknytning til Danmark, f.eks. i form af egen virksomhed eller gennem lønnet arbejde i en længere periode i Danmark, forud for studiestart skal kunne opnå SU, men at borgere, som alene kommer hertil med det formål at studere, ikke får adgang til en betydelig offentlig ydelse, som SU jo er.

Endvidere indeholder forslaget en bestemmelse om, at vi udvider adgangen til SU under

gymnasial supplerings. Vi finder det hensigtsmæssigt, at ansøgere til de videregående uddannelser har den nødvendige faglige ballast til at klare studierne, hvorfor også dette element er positivt. Det er særlig positivt, at forslaget tager højde for behovet blandt nyankomne danskere, som har brug for supplerings til en medbragt eksamen, så de også kan opnå SU.

Forslaget omfatter også regler for godkendelse af private uddannelser som SU-berettigede. I dag indstiller styrelsen det til ministeren, som så træffer beslutning. Det forekommer efter vores opfattelse rigtigst, at godkendelsen alene baseres på objektive kriterier, og at disse ikke kan gradbøjes politisk, hvorfor Venstre også støtter denne del af forslaget.

Desuden indeholder forslaget nogle fornuftige forenklinger i forhold til befodringsrabatordningen, og Venstre kan derfor som helhed støtte forslaget.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Så går vi over til næste ordfører, og det er fru Christine Antorini.

Christine Antorini (S):

Lovforslaget indeholder en række mindre ændringer, som den tidligere ordfører har redegjort for, hvorfor jeg ikke vil komme nærmere ind på indholdet.

Det første handler om udenlandske statsborgeres adgang til SU. I Socialdemokratiet kan vi støtte den delvise implementering af opholdsdirektivet i forhold til SU-loven, som forslaget er udtryk for, og som betyder, at EU-statsborgere og EØS-statsborgere skal have haft 5 års sammenhængende ophold som en betingelse for at opnå ret til SU.

Det andet forslag, der er i lovforslaget, nemlig at give mulighed for SU til gymnasial supplerings, er en udmøntning af gymnasiereformen, som Socialdemokraterne var en del af, hvor der gives mulighed for, at der er tre nye suppleringsmuligheder, som bliver SU-berettigede.

Kl. 19.05

Socialdemokraterne kan støtte, at de tre nye forslag bliver SU-berettigede, men vi vil dog godt pege på, at der i høringsvarene er en række organisationer, Danske Studerendes Fællesråd, FTF, Rektorkollegiet, SU-rådet, AC og GL, som alle peger på et problem, som vitterlig er et problem, nemlig at i gymnasiereforaftalen kunne vi kun nå så langt som til at blive enige om, at de 2 første år, efter at man havde afsluttet

en gymnasial uddannelse, kunne man fortsætte videre på et GS-forløb uden at skulle betale for det. Men der har regeringen valgt via en bekendtgørelsesændring at indføre brugerbetaling – efter de 2 år – på at få en gymnasial suppleringsuddannelse.

I Socialdemokratiet synes vi, det er en fuldstændig forkert måde at animere unge til at tage den nødvendige supplerings på, for at man kan starte på en videregående uddannelse. Vi mener, det peger i den helt forkerte retning i forhold til den fælles målsætning, der ellers er om, at langt flere unge skal gå i gang med en videregående uddannelse.

I det høringssvar, som SU-rådet har afgivet, peger SU-rådet på, at det er særdeles uheldigt, såfremt der indføres deltagerbetaling blandt de GSK-kursister, der ikke har bestået adgangsgivende eksamen. Det kan få den konsekvens, at borgere ikke får en videregående uddannelse, alene fordi de ikke er i stand til at betale for de supplerende kurser.

Nu er det sådan, at det foreliggende lovforslag ikke giver mulighed for at gå ind i den debat, men vi synes alligevel i Socialdemokratiet, det er vigtigt at påpege, at den ting, som regeringen her har indført, nemlig brugerbetaling på uddannelse, mener vi går i den helt forkerte retning.

Det tredje element i lovforslaget er en godkendelse af private erhvervsrettede uddannelser som SU-berettigede, og vi støtter den administrative forenkling, der er, således at SU-styrelsen kan godkende private erhvervsrettede uddannelser i Danmark som SU-berettigede.

Det fjerde element er en forenkling af befordringsrabatordningen, som vi også opfatter som en forenkling, sådan at studerende automatisk får en meddelelse om rabatordninger, hvis de søger om rabat vedrørende befordring, og endelig at der sker nogle moderniseringer omkring elektronisk kommunikation imellem myndighederne i den forbindelse. Det sidste forslag støtter vi også.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Martin Henriksen.

Martin Henriksen (DF):

Dansk Folkeparti anser de ændringer, som forslaget medfører, som værende ganske fornuftige. Derudover finder vi det positivt, at regeringen lægger op til at udnytte de muligheder, der

er for at beskytte det danske SU-system, som på grund af sin høje ydelse er attraktivt for udlændinge.

Dansk Folkeparti bemærker, at hvis ikke mulighederne i direktivet bliver udnyttet fuldt ud, vil det på grund af EU-retten betyde lempelser i adgangen til dansk SU for udenlandske statsborgere, og det vil skabe et pres på systemet, som vi selvfølgelig ønsker at undgå.

Derudover indeholder forslaget – hvilket de andre ordførere har været inde på – en række forenklinger, bl.a. om befordringsrabatten. Forenklingen vil ikke røre ved betingelserne for at kunne få denne rabat. Derudover vil det blive slået fast i lovgivningen, at det er styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, som fremover skal godkende private uddannelser som værende SU-berettigede. Derudover, som det også er blevet sagt, vil det i forlængelse af gymnasireformen være sådan, at suppleringskurser efter endt gymnasial uddannelse kun er dækket af SU, såfremt vedkommende begynder umiddelbart efter endt eksamen. Alt sammen noget, som vi synes er ganske fornuftigt, og som vi selvfølgelig kan støtte.

Jeg vil dog benytte lejligheden til at kritisere, at på grund af EU-retten er Danmark forpligtet til at give SU i tilfælde, hvor vi ikke synes, det virker rimeligt. Det kan f.eks. være, at en polsk arbejdende mand i Danmark vil sende sine børn til Polen og studere med en dansk SU-ydelse. I øvrigt kan man også sige, at det er vanskeligt at forstå, at en EU-borger fra dag et har stemmeret til kommunalvalg i Danmark, når vedkommende eksempelvis ikke fra dag et har ret til SU. Der kunne man godt ønske sig, at man værnede lige så meget om retten til at stemme, som man værnede om retten til at få SU i Danmark. Så der kunne man godt ønske sig en harmonisering.

Men som sagt er Dansk Folkeparti positivt indstillet over for lovforslaget og kan støtte det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er det fru Carina Christensen som ordfører.

Carina Christensen (KF):

Det her lovforslag indeholder en række fornuftige og hensigtsmæssige ændringer i SU-loven, som Det Konservative Folkeparti fuldt ud kan tilslutte sig.

Vi hilser det velkommen, at vi nu i forbindelse med implementeringen af det såkaldte opholdsdirektiv i SU-loven benytter os af mulighederne i direktivet for at afskære adgangen til SU

for ikkeøkonomisk aktive EU-statsborgere, herunder studerende, indtil de har haft 5 års sammenhængende ophold i Danmark. Hvis vi ikke udnyttede den her mulighed, ville alle EU- og EØS-statsborgere have fri adgang til SU, hvilket vi på ingen måde finder sigtsmæssigt.

Med hensyn til den anden del af lovforslaget er vi også tilfredse med, at vi nu gør de nye gymnasiale suppleringsmuligheder til en videregående uddannelse SU-berettigede. Det vil forhåbentlig bidrage positivt til, at vi når vores mål om, at 50 pct. af alle unge skal have en videregående uddannelse i år 2015.

Kl. 19.10

Med hensyn til punkt 3 har vi ingen problemer med, at det fremover bliver SU-styrelsen selv, der træffer den endelige afgørelse om at godkende private erhvervsrettede uddannelser i Danmark og afgør, om de er SU-berettigede. Det er styrelsen, der sidder med ekspertisen på det her område, og godkendelserne vil blive foretaget ud fra nogle faste krav til kvalitet osv.

Endelig er vi også glade for, at vi nu kan spare ca. 0,5 mio. kr. om året til porto og trykning m.v., når der fremover kun vil blive fremsendt rabatmeddelelser til de studerende, som ansøger om befordringsrabat, og ikke til alle. Her hæfter vi os ved, at der jo stadig vil være rigtig gode muligheder for at orientere sig om ordningen.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Næste ordfører er fru Marianne Jelved.

Marianne Jelved (RV):

Da vores ordfører, fru Margrethe Vestager, ikke kan være til stede i dag, vil jeg kort gøre rede for Det Radikale Venstres syn på lovforslaget.

Vi tilslutter os lovforslaget. Vi vil formentlig stille et par enkelte spørgsmål under udvalgsbehandlingen, men synes, det er en god idé, at udenlandske statsborgeres adgang til SU bliver strammet, som direktivet giver mulighed for her, og som regeringen har valgt at følge op på; det støtter vi.

Vi er også enige i punkt 2 om SU til gymnasial supplerings. Men jeg synes da, at undervisningsministeren burde lytte til, hvad fru Christine Antorini sagde i sit indlæg. Jeg deler meget de synspunkter og vil bare for en ordens skyld sige, at Det Radikale Venstre jo stærkt argumenterer for, at enhver har ret til en fri, kompetencegivende uddannelse, uanset hvornår i livet man så tager den. Det bør som sagt være en gratis, en fri uddannelse, og derfor er vi meget imod, at man

gør det vanskeligere for folk, der kommer ind på et senere tidspunkt end det, der lige passer flertallet på nuværende tidspunkt.

Vi er også indstillet på at støtte den forenkling, der ligger i en afbureaukratisering, kunne man kalde det, altså at det er SU-styrelsen, der afgør, hvilke erhvervsrettede uddannelser der kan være SU-berettigede. Og endelig er det da helt oplagt at lave den forenkling, der er beskrevet vedrørende befordringsrabatordningen.

Så samlet set er vi positive over for forslaget.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Thomas Krog.

Thomas Krog (SF):

Det er selvfølgelig ganske fornuftigt, at man som konsekvens af gymnasireformen gør en række af de her suppleringsmuligheder SU-berettigede, men i SF er vi imod, at loven samtidig afskærer muligheden for supplerende stipendium som tilskud til betaling for de her tre supplerende uddannelser. Formålet med det må jo være, at man er helt sikker på at holde personer ude, der så har været væk i mere end 2 år efter endt uddannelse.

Som flere har nævnt, er der en række organisationer, som i høringssvarene peger på, at der derved er nogle, man ikke får i gang med en videregående uddannelse, fordi de ikke har råd til deltagerbetalingen. Det er jo en helt gal retning i en tid, hvor vi jo ellers kæmper for at få befolkningen uddannet så godt som muligt, for at vi kan klare os i den internationale konkurrence.

I SF er vi selvfølgelig helt med på, at problemets kerne ligger i en bekendtgørelse fra sidste år, men det behøver jo ikke at føre til, at man så også her skal fjerne muligheden for stipendium.

Det andet problem knytter sig til håndteringen af det rådsdirektiv, der åbner for at afskære adgangen til SU for ikkeøkonomisk aktive EU-borgere. Det er et problem, at det for nogle, der f.eks. rejser ud i verden, møder kærligheden og kommer tilbage, så bliver sværere at få SU. Hvor man i dag har mulighed for efter 2 år, hvor man altså bor her og er gift her, at få SU, så skal der nu gå op til 5 år. Også på den måde risikerer vi at skræmme nogle veluddannede mennesker væk fra Danmark.

Der er selvfølgelig også noget om befordringsreglerne her. Vi er helt enige i, at det er nogle meget fornuftige ting, der er deri. I forhold til godkendelse af de private erhvervsrette-

de uddannelser som SU-berettigede, har vi i SF heller ingen ting at udsætte på det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):
Næste ordfører er hr. Frank Aaen.

Frank Aaen (EL):

Da vores ordfører, fru Majbrit Berlau, ikke kan være til stede, skal jeg kort sige, hvad der er vores holdning til det her lovforslag. Der er flere elementer i lovforslaget, vi godt kunne støtte, men der er to grunde til, at vi ikke kan støtte dem endeligt.

Den ene er begrænsningen af muligheden for SU til studerende, der kommer fra udlandet. Jeg synes, det er uklogt, og det begrænser den mulighed, som der vil være for, at der sker en jævn udveksling mellem landene af folk, der gerne vil studere i hinandens lande. Det er vi lodret imod, og vi forstår faktisk ikke, at man kan komme med sådan et forslag, når man i øvrigt snakker om, at vi skal have øget internationalt samarbejde.

Kl. 19.15

Den anden grund er godkendelsen af, at man skal have brugerbetaling på de gymnasiale suppleringsuddannelser, hvilket også ligger heri. Det kan vi heller ikke støtte, og af de to årsager må vi gå imod lovforslaget.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Ved udarbejdelsen af lovforslaget har jeg lagt vægt på at konsultere de partier, som hidtil har været med i SU-lovgivningen, og jeg er glad for, at det i dag er blevet bekræftet, at vi ikke har ramt helt ved siden af, da vi udformede lovforslaget.

Der kan naturligvis være ting, der skal belyses. Det kan jeg også forstå på de indlæg, der har været, og det skal jo ske i udvalget. Men jeg vil allerede nu gerne takke ordførerne for, at der tegner sig et så bredt flertal for forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, be-

tragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 101: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver m.v.).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 7/12 2005).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anne-Mette Winther Christiansen (V):

Med det lovforslag, vi har her, styrker vi den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen i skolen, og det sikres, at der skabes nogle pædagogiske værktøjer, der dokumenterer elevernes udbytte af undervisningen. På denne måde skabes der et bedre grundlag for den videre planlægning af undervisningen.

De test, der er lagt ind, er tænkt som et pædagogisk redskab til styrkelsen af evalueringskulturen og det løbende skole-hjem-samarbejde. Der er herved ikke tale om en ny kommunal opgave eller om forøgelse af eksisterende opgaver. Det er blot en præcisering af forventninger.

Med lovforslaget gøres folkeskolens afgangsprøve ved afslutningen af undervisningen i 9. klasse obligatorisk. Hver elev skal aflægge i alt syv prøver. Der er foreslået, og det bliver fastsat direkte i loven, at alle elever nu skal aflægge to prøver i dansk, en prøve i matematik, en i engelsk og en i fysik/kemi. Det vil være sådan, at alle elever også skal aflægge skriftlig prøve i dansk og matematik, og der bliver mundtlig prøve i dansk, engelsk og fysik/kemi.

Udmøntningen af lovforslaget vil resultere i, at vi også indfører en obligatorisk test i dansk med fokus på læsning i 2., 4., 6. og 8. klasse; i matematik i 3. og 6. og i engelsk i 7. klasse. Naturfagene fysik, kemi, biologi og geografi kommer med i 8. klasse.

Testene skal udgøre et værktøj, der kan medvirke til, at læreren får et godt overblik over den enkelte elevs faglige niveau, og derigennem bi-